

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Генчо Василев Вълчев

**относно дисертационен труд на тема
„ПРИЛОЖЕНИЕ НА ИНФОРМАЦИОННИТЕ И
КОМУНИКАЦИОННИТЕ ТЕХНОЛОГИИ В ОБРАЗОВАНИЕТО НА
ДЕЦА С ЛЕКА СТЕПЕН НА УМСТВЕНА ИЗОСТАНАЛОСТ”**

**за присъждане на образователна и научна степен „Доктор” в област на
висше образование 1.Педагогически науки, професионално направление
1.2 Педагогика, докторска програма „Специална педагогика”**

**Докторант: Евстратиос Атанасиос Панделис
Научен ръководител: доц.д-р Николай Цанков**

Административни маркери

Със заповед № 886 /10.04.2018г. на Ректора на ЮЗУ „Неофит Рилски” във връзка със защитата на дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „Доктор” съм определен за член на научно жури.

Представеният за оценяване и изработване на становище комплект материали е във формат и със съдържание, съответстващи на ЗРАСРБ и Вътрешните правила за развитие на академичния състав в ЮЗУ „Неофит Рилски”. Освен дисертационния труд са приложени 3 публикации по темата на дисертационното изследване и Автореферат.

Актуалност и дисертабилност на проблематиката

Темата на дисертацията безспорно е актуална. Осигуряването на оптимални условия за социална и образователна интеграция на децата със специални образователни потребности (в частност на децата с лека степен на умствена изостаналост) е базисен не само за самите деца със СОП, но и за цялостния комплекс от професионални и личностни взаимоотношения в образователната система и сферата на социалната подкрепа. Изграждането на високофункционална подкрепяща среда е проблем не само на образователната система. Поливалентността на потребностите на децата с умствена изостаналост,

детерминирани от спецификата и обема на личните им ресурси, поставя изискване за комплексност на подходите и координация на стратегиите за интеграция и адаптация на тази група деца, не само като част от образователната система, но и като част от ресурса на обществото въобще. В този смисъл ролята на ИТ технологиите, като част от специалнопедагогическия инструментариум в разработването и прилагането на развиващи, адаптиращи и интеграционни стратегии е значима и необходима.

В този контекст актуалността на темата и нейната дисертабилност са извън съмнение (за мен). Нещо повече, в предложения дисертационен труд са обхванати всички значими аспекти на тази сложна и комплексна проблематика и в резултат са изведени значими обобщения за повишаване на ефективността на приобщаващия процес на децата с умствена изостаналост.

Познаване на проблематиката

Структурата и съдържанието на Първа и Втора глава на дисертационния труд са демонстрация на добра информираност и познаване на базисната и актуалната научната проблематика в двете направления, върху които е изградена концепцията на изследването:

- 1) Особенности в развитието и образованието на деца с лека степен на умствена изостаналост;
- 2) Възможности за обучение, развитие и социализация на децата с умствена изостаналост, базирано на информационните и комуникационни технологии;

Доброто познаване на образователните подходи и принципи на обучение на децата с умствена изостаналост, детерминирани от спецификата на техния образователен ресурс (дефицити и капацитети) е обвързано с достатъчни компетенции в областта на софтуерните решения за обучение на тези деца и особеностите на прилагане на образователен софтуер в обучителния процес (в теоретичен и практически аспект).

Подходът към селектиране, систематизиране и анализ на научната информация показва познаване на конкретната проблематика, както и формираните умения за работа с източници на научна информация.

Параметри на дисертационната разработка

Дисертационния труд е оформен при спазване на нормативните изисквания в Закона за развитие на академичния състав в Република България. Състои се от увод, три глави, заключение, библиография (155 източника) и три приложения. Трудът е с общ обем 202 страници, от които 22 стр. приложения, които включват част от инструментариума на изследването. В структурно отношение дисертацията е логично построена и добре балансирана.

Методика и организация на изследването

Изследователската програма е представена в Трета глава на дисертационната разработка. Коректно и ясно е дефинирана предметно-обектната област на изследването. Трудът има ясно и точно формулирана цел. Четирите основни изследователски задачи, детерминирани от поставената цел, ясно очертават конфигурацията на изследването. Целите и задачите на изследването са логично аргументирани и напълно кореспондират с декларираната изследователска теза, която е коректно формулирана и определя акцентите на изследователската програма.

Групата на изследваните лица (12 ученици) е коректно селектирана, съобразно целта и задачите на изследването. Единственото ми смущение е по посока на статистическия извод: Доколко, на база на закономерностите, установени при този обем на извадката, могат да се правят глобални заключения.

Изследователската програма е прецизно разработена и в конструктивен план е разработена в схема от три етапа:

- 1) Теоретико-концептуален етап;
- 2) Експериментален етап;
- 3) Заключително-резултативен етап;

Инструментариума е разработен прецизно, изследователските процедури са коректно описани.

Анализът на резултатите от изследването е представен в Трета глава. Диференциацията на акцентните направления на анализа е съобразно целта и заложената хипотеза. Резултатите от анализа на данните са представени в табличен вид (12 таблици), визуализирани с диаграми (11), което е допълнителен

плюс към достоинства на разработката. Статистическите методи са с висока точност и дават възможност за вариативен анализ на данните. Интерпретацията на данните е извършена компетентно, направените обобщения и изводи са сериозна база за направените препоръки. При анализа на данните по посока на хипотезите са изведени обобщения с практическа стойност за педагогическата практика.

Приноси на дисертационния труд

Приносите на дисертационния труд на Евстратиос Панделис са с комплексен характер: 1) към научната теория по проблема за приобщаващо образование на ученици със специални образователни потребности (лека умствена изостаналост) и свързаните с този процес стратегии и образователни технологии; 2) приноси с практико-приложен характер (прилагане на конкретен образователен софтуер в образователния процес).

Приемам валидността на четирите приноса, които докторанта е формулирал. Искам да отбележа със задоволство, че при формулиране на приносите на дисертационния труд докторантът е бил обективен и не е преувеличила достоинства на дисертацията.

Публикации по темата на дисертационния труд

Представени са 3 публикации по темата на дисертационния труд. Съдържанието на публикациите е в съответствие с проблемните области, обхванати в разработката. По този показател нормативните изисквания са изпълнени.

Оценка на Автореферата

Авторефератът е във формат и със съдържание, които отговарят на изискванията на ЗРАСРБ и Вътрешните правила за развитие на академичния състав в ЮЗУ „Неофит Рилски”. Съдържанието му точно отразява представения дисертационен труд.

Заклучение

Оценката ми на представения дисертационен труд се базира на следните маркери:

1. Съответствие с регламентите на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и Вътрешните правила за развитие на академичния състав в ЮЗУ „Неофит Рилски”. – *Представения труд и публикации напълно съответстват на нормативните изисквания.*

2. Приноси. - *Научните резултати, постигнати в дисертационния труд са значими за специалнопедагогическата теория и практика.*

3. Дизайн. – *Структурирането на съдържанието и оформлението са извършени прецизно и компетентно.*

Докторантът Евстратиос Панделис притежава задълбочени теоретични знания и професионални умения по научна специалност Специална педагогика и демонстрира качества и умения за самостоятелно провеждане на научно изследване. Това ми дава основание да предложа на уважаемото научно жури да даде положителен вот за присъждане на образователната и научна степен „доктор” на Евстратиос Панделис в област на висше образование 1.Педагогически науки, Професионално направление 1.2. Педагогика.

17.05.2018г.
гр. Бургас

Доц.д-р Генчо Вълчев